

Lausuntopyyntö Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihe- ja maakuntakaavan valmisteluvaiheen aineistosta

Kempeleen kunnan lausunto

Pohjois-Pohjanmaan liitto pyytää lausuntoa Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihe- ja maakuntakaavan luonnoksesta.

Luonnosvaiheessa tarkasteltavia teemoja ovat mm. olleet:

- liikennejärjestelmä ja logistiikka-alueet
- energiantuotanto, -varastointi ja -siirto
- viherrakenne, ekosysteemipalveluiden tarkastelu
- pohjavesialueiden luokitus- ja rajaumuutosten ajantasaistaminen
- valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet

Kempeleen kunta on tutustunut maakuntakaavan valmisteluaineistoon ja on käsitellyt asiaa kunnanhallituksessa 12.9.2022. Kempeleen kunta toteaa lausuntonaan seuraavaa:

Alue- ja yhdyskuntarakenne ja väestötavoite

Maakuntakaavan selostusluonnoksessa todetaan, että maakunnan tulevaisuuden aluerakennetarkastelu tehdään uuden maakuntakaavaan valmistelun yhteydessä rinnan kansallisen alueidenkäytön kehityskuvatyön kanssa. Kempeleen kunta pitää tärkeänä, että maakunnan liitto on aktiivisesti mukana SYKE:n kansallisessa alueidenkäytön kehityskuvatyössä. Kempeleen kunta on osa kasvavaa Oulun kaupunkiseutua.

Maakunnan tavoitteena on, että väestö kasvaa noin 22 000 asukkaalla vuoteen 2040, jolloin Pohjois-Pohjanmaan väestötavoite on 435 000 asukasta. Kempeleen kunta pitää hyvänä, että maakunnan väestötavoite on asetettu Tilastokeskuksen väestöennustetta korkeammaksi. Selostusluonnoksessa todetaan, että alueen väestökehitys on osoittautunut Tilastokeskuksen ennustetta myönteisemmäksi. Kempeleen kunta toteaa, että myös kunnan kasvu on ollut voimakkaampaa, mitä Tilastokeskuksen ennusteet ovat olettaneet. Kempeleen kunnan tavoitteena on kestävä kasvu.

Liikennejärjestelmä ja logistiikka-alueet

Kempeleen kunnalla ei ole huomautettavaa kaavaluonnoksessa esitettyihin tieverkon muutoksiin. Vt4 yhteysväylillä Zetelliitti - Ränänperä moottoritien tavoitetaso on saavutettu ja yhteys muutetaan moottoritiemerkinnäksi. Lentokentätien ohitustien

aluevaraukset poistetaan, kuten myös Tupoksentien suunnan tieyhteystarve lentokentälle laadittuihin selvityksiin perustuen. Kyseisille yhteyksille ei ole löydetty liikenteellisiä eikä maankäyttöllisiä edellytyksiä.

Maakuntakaavan valmisteluaineistossa on huomioitu alueellinen junaliikenneselvitys. Pohjois-Pohjanmaan 3. vaihemaakuntakaavassa osoitetut raideliikennettä koskevat merkinnät säilytetään uudessa energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavassa. Kempeleen kunnan tavoitteena on lähijuna- ja tavaraliikenteen edistäminen omilla maankäyttöratkaisuillaan.

Kempeleen kunta pitää tärkeänä, että 1. vaihemaakuntakaavassa osoitetut maakunnallisesti merkittävät eri liikennemuotoja yhdistävät tavaraliikenteen terminaalialuemerkinnot säilyvät ennallaan ja pitää hyvänä, että niihin ei ole tullut muutoksia energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan valmistelussa. Kunnassa on vireillä Kempeleen eteläisen alueen osayleiskaava, jossa logistiikkatoimintoja ollaan osoittamassa Kempeleen eteläisille alueille maakuntakaavan mukaisesti. Kempeleen kunnalla ei ole huomautettavaa osoitettuihin logistiikka-aluemerkintöihin. Oulun kaupunkiseudun MAL-sopimuskuntien on määrä laatia yhteinen logistiikkavisio, joka on osa Oulun seudun kehityskuva 2030+ kokonaissuunnitelmaa. Kempeleen kunta odottaa, että logistiikkavisiotyö aloitetaan pian. Oulun seudun kehityskuva 2030+ on valmistunut.

Energiantuotanto, varastointi ja siirto

TUULI-hankkeessa laaditussa sijainninhjausmallissa lopputuloksena on, ettei Kempeleen kunnan alueella ole tuulivoimatuotannolle soveltuvia alueita. Mutta sähkönsiirtoon käytettävät maastokäytävät ovat vaarassa kasvaa tai lisääntyä hankkeissa (esim. OX2 Halla-hankkeen sähkönsiirtoreittivaihtoehdot) myös Kempeleen alueella. Mikäli ko. hankkeen reittivaihtoehto toteutuu, oleva johtokäytävä levenee 100 m:stä 200 m:n levyiseksi ja tulee näin ollen lähemmäksi asutusta. TUULI-hankkeen sähkönsiirtoselvityksen vaikutusten arvioinnissa todetaan, että valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ohjaavat rakentamaan olemassa oleviin johtokäytäviin, jonka seurauksesta johtojen yhteisvaikutuksesta voidaan päätyä lähemmäksi asutusta kuin on tavoiteltu ensimmäisellä johdolla. Siksi varsinkin uusilla johdoilla on tarkoituksenmukaista välttää sijoittamista lähelle asutusta. Kempeleen kunta esittää huolensa kasvavien voimalinjojen vaikutuksista mm. olevaan asutukseen.

Kempeleen kunta pitää hyvänä, että vaihemaakuntakaavaluonnoksen määräyksiin on nostettu uusi yleismääräys aurinkovoimaloiden rakentamisen ohjaamiseksi. Kempeleen kunta kuitenkin huomauttaa, että määräyksestä eikä selvitysaineistosta ilmene mitä seudullisesti merkittävällä hankkeella tarkoitetaan. Maakuntakaavan valmisteluaineistossa ei myöskään ole selvitetty seudullisesti merkittävien aurinkovoimaloiden potentiaalisia sijainteja huomioiden mm. sähkönsiirtoon liittyvät kysymykset.

Kempeleen kunnassa vireillä olevassa eteläisen alueen osayleiskaavan yhteydessä tutkitaan aurinkoenergiakenttien ja -voimaloiden sijoittumista, jotka ovat tai sivuavat mm. valtakunnallisesti arvokasta Limingan lakeuden maisema-alueita, linnustolle tärkeitä pesimä- ja levähdysalueita (IBA-alueet), lentoestealuetta sekä asumista. Kempeleen kunta toteaa, että *maakuntakaavassa tulisi selvittää yleisesti reunaehdot ympäristövaikutuksiltaan, maisemavaikutuksiltaan sekä alueidenkäytöltään*

seudullisesti merkittävälle hankkeille sekä selvittää kaikkien fossiilittomien energiantuotantolähteiden yhteisvaikutukset sähkönsiirtokapasiteettiin nähden.

Lisäksi Kempeleen kunta lausuu uudelleen, että *Pohjois-Pohjanmaan ilmasto- ja energiamaakuntakaavassa olisi hyvä selvittääseudullisesti merkittävän aurinkoenergian keskitettyyn tuotantoon soveltuvat alueet ja selvittää onko tarvetta maakunnalliseen ohjaukseen sekä toisaalta tutkia, voidaanko esimerkiksi maakuntakaavan yleismääräyksillä tukea myös hajautetun aurinkoenergian tuotannon kehittämistä.* Nähtävillä olevan valmisteluaineiston perusteella Pohjois-Pohjanmaan ilmasto- ja energiavaihe-*maakuntakaavassa ei ole vielä selvitetty aurinkoenergian tai muun fossiilittoman energiantuotannon mahdollisuuksia ja ohjaamisen tarvetta laajemmin.*

Kempeleen kuntaa koskevista ohjeellisista pääsähköjohtoyhteyksistä vaihe-*maakuntakaavaluonnoksessa on poistettu Oulunsalo-Kempele-välinen yhteys.* Toinen ohjeellinen sähkönsiirtoyhteystarve säilyy ennallaan. Valmisteluaineistosta ei löytynyt ko. yhteyksien tarvetarkastelua eikä tietoa siitä, onko jäljelle jääneellä sähkölinjallaseudullista tarvetta.

Viherrakenne, pohjavesialueet ja valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet

TUULI-hankkeen yhteydessä on selvitetty maakunnan viherrakennetta ja ekosysteemipalveluita. Viherrakenne esitetään selostuksen liitteenä tuulivoiman ja sähkönsiirron teemakartalla ekologisen yhteyden / luonnon ydinalue viivamerkinnällä, jolla ei ole oikeusvaikutuksia. Kempeleen kunta toteaa, että luonnon ydinalueet ja yhteystarpeet eivät tule huomioiduksi riittävällä tavalla, mikäli niitä ei nosteta oikeusvaikutteiselle kaavakartalle. Esitetty viherrakenne jää irralliseksi kokonaisuudeksi suhteessa muihin 1. ja 2. vaihe-*maakuntakaavassa osoitettuihin viheryhteystarpeisiin, luonnonsuojelualueisiin ja virkistysreitteihin.* Maakuntakaava on ohjeena yleiskaavaa laadittaessa (MRL 4). Maakuntakaavan ohjausvaikutus jää näin ollen vähäiseksi.

Kempeleen kunta pyytää tarkastelemaan kaavatyön edetessä virkistysreittien osalta Kempeleen Linnakangas - Kempeleenlahti moottorikelkkareitin yhteystarvemerkin-*tää, joka on osoitettu Pohjois-Pohjanmaan 2. vaihe-*maakuntakaavassa.* Pohjois-Pohjanmaan virkistysreitiselvityksessä ei ole osoitettu ko. yhteystarvetta eikä kunta näe tarvetta ko. reitille.*

Pohjavesialuerajaukseen ei ole muuttunut Kempeleen kunnan osalta.

Valtioneuvoksen päätöksen 2021 mukaan Valtakunnallisesti arvokkaisiin maisema-*alueisiin kuuluva Limingan lakeuden maisema-*aluerajaus on 1995 päätöksen mukaiseen rajaukseen nähden hiukan laajempi Kempeleen eteläosissa radan länsipuolella ja sisältää nykyisellään jo metsittyneitä peltoalueita. Laajempi aluevaraus on osoitettu jo aiemmin maakuntakaavassa eikä siihen ole tullut muutoksia.**

Yhteenveto

Kempeleen kunta toteaa, että Pohjois-Pohjanmaan ilmasto- ja energiavaihe-*maakuntakaavassa on selvitetty laajasti tuulivoimaan liittyvät kysymykset.* Kempeleen kunta esittää, että ko. kaavassa tulisi määritellä Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavan alueella, mitäseudullisesti merkittävällä aurinkoenergialla

tarkoitetaan ja selvittää seudullisesti merkittävän aurinkoenergian keskitettyyn tuotantoon soveltuvat alueet sekä selvittää sähkönsiirtokapasiteetin riittävyys muut fossiilittomat energiantuotantomuodot huomioiden.

Kempeleen kunta pitää hyvänä, että seudun liikennejärjestelmäselvitykseen perustuvat tieliikenneyhteystarvemerkinnät on päivitetty ilmasto- ja energiavaihemaakuntakaavaluonnokseen ja pitää tärkeänä, että seudullisesti merkittäviin logistiikka-alue merkintöihin ei tule muutoksia.

Kempeleen kunta toteaa, että maakuntakaavassa tulisi osoittaa myös ekologiset / luonnon ydinalue -merkinnät, koska luonnon monimuotoisuus ja käsillä oleva luontokato eivät tule muutoin riittävällä tavalla huomioiduksi.

Kempeleen kunta näkee edelleen energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan laatimisen tarpeelliseksi ja odottaa kaavaprosessin yhteydessä teetettävien selvityksien tuovan uutta tietoa ilmastomuutokseen sopeuttavista toimista ja päästöttömän energiatuotannon edellytyksistä seudulla.

